

Bredband i Rystad

Kåvetorp 1:1, Bosgård 1:2 samt Malma 1:2 & 2:3

Rystad socken

Linköpings kommun

Östergötlands län

Roger Lundgren

ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM

Tekniska och administrativa uppgifter

Fastighet	Kåvetorp 1:1, Bosgård 1:2, 1:3, S1-2 samt Malma 1:2 & 2:3
Socken/stad	Rystad
Kommun	Linköping
Län och landskap	Östergötland

Fornlämning	L2008:4551, 2008:5926, L2011:8333, L2011:8353, L2011:8559, L2011:8960, L2011:9187 och L2011:8354
-------------	--

Digitala fastighetskartans blad	647 54 50, 648 54 00
Koordinater	540700, 6480400 – 542000, 6478400
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Höjdsystem	RH2000
Mätteknik	Nätverks-RTK

Typ av undersökning	Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
Länsstyrelsens dnr	431-441-2021
Länsstyrelsens handläggare	Åsa Westin
ÖM dnr	0156/21
ÖM projektnr	001834
KMR uppdragsnummer	202101030

Uppdragsgivare	Länsstyrelsen Östergötland
Kostnadsansvarig	Utsikt Bredband AB

Projektledare	Roger Lundgren
Biträdande projektledare	-
Personal	Linnéa Hernqvist, Emma Karlsson & Anders Olofsson
Rapportansvarig	Roger Lundgren

Fältarbetstid	2021-09-08 – 11-22
Totalt undersöktes	33 schakt om totalt 575 löpmeter

Fynd	Nej
Foto	Ja
Analyser	Makrofossil

Grafik	Roger Lundgren
Renritning	Johan Levin
Grafisk form	Johan Levin

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.
Upphovsrätt: om inget annat anges gäller Creative Commons licens CC BY.
Villkor på <http://creativecommons.org/licenses/by/2.5/se>

Bredband i Rystad

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Antikvarisk bakgrund	4
Syfte, metod och dokumentation	4
Resultat	5
UO 2	5
UO 3	8
UO 4	9
Referenser	10
Appendix 1. Makrofossilanalyser	12
Bilaga 1. Schaktbeskrivningar	14
Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar	18
Bilaga 3. Ritningar	24
Bilaga 4. Schaktplaner	26

Omslagsbild: Schakt vid UO2. Foto Linnéa Hernqvist, ÖM.

ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM
ARKEOLOGI OCH BYGGNADSVÅRD

Box 232 • 581 02 Linköping • 013 - 23 03 00 • www.ostergotlandsmuseum.se

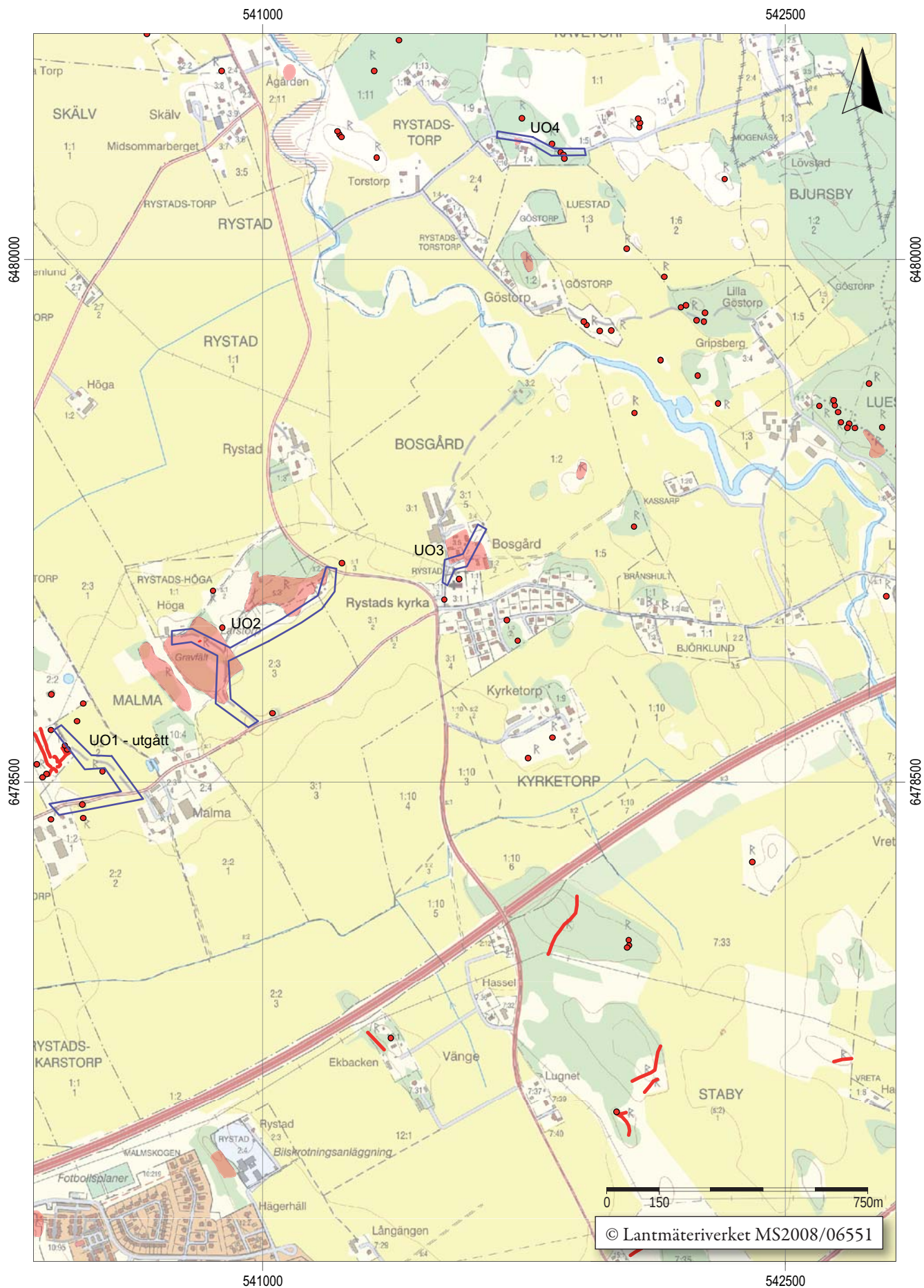
Sammanfattning

Östergötlands museum utförde under hösten 2021 en arkeologisk undersökning i form schaktningsövervakning inom fastigheterna Kåvetorp 1:1, Bosgård 1:2 samt Malma 1:2 & 2:3, Rystad socken, Linköpings kommun, Östergötland.

Undersökningen genomfördes med anledning av att Utsikt Bredband AB utvecklade fibernätet i området. Vid gravfältet L2011:9187 (RAÄ Rystad 34:1) påträffades ett antal lämningar varav den mest framträdande utgörs av en stensättning med en förmodade diameter på ca 8 m. På sydostsidan om det närliggande gravfältet L2011:8559 (RAÄ Rystad 29:1) påträffades ett tiotal boplatslämningar av förhistorisk karaktär.

Roger Lundgren
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med aktuella utredningsområden markerade. Skala 1:15 000.

Inledning

Östergötlands museum utförde under hösten 2021 en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i Rystad socken, Linköpings och kommun, Östergötland. Undersökningen genomfördes med anledning av utbyggnad av fibernätet i området och att schaktningsarbete därför skulle ske inom eller i närheten av flera kända forn- och kulturlämningar. Undersökningen utfördes efter beslut av Länsstyrelsen Östergötland. Arbetet beställdes av Länsstyrelsen Östergötland och för de uppkomna kostnaderna stod Utsikt Bredband AB. Ansvarig för undersökningen var antikvarie Roger Lundgren, vilken även svarar för denna rapport.

Antikvarisk bakgrund

Det aktuella området är beläget vid sjön Roxens södra sida. Landskapet består till största delen av utåkermark bruten av impediment och enstaka höjdparter. Området är rikt på fornlämningar, till stor del bestående av stensättningar från järnålder. De kända lämningarna återfinns så gott som uteslutande på lite högre liggande mark vilket torde bero på bortodling och/eller historiska förändringar av Roxens strandlinjer. Äldsta kända belägg för platsnamnet Rystad härrör från ett gåvobrev daterat i oktober år 1280 (SDHK-nummer: 1157).

Utbyggnaden av fibernätet i området medförde att schaktning skulle komma att utföras på tre platser där arkeologisk övervakning bedömdes vara nödvändigt. Dessa benämns fortsatt som U(ndersöknings) O(mråde) 2, 3 respektive 4. I planeringsstadiet fanns även ett UO 1, men något schaktningsarbete där var emellertid inte längre aktuellt vid tidpunkten för arbetsföretagets genomförande varför sträckan utgår. Nomenklaturen från planeringsstadiet vidhålls dock i denna rapport för att bibehålla konsistensen mot dokumentationsmaterialet.

Vid UO 2 skulle schaktning företas i åkermark på sydsidan om det på en höjdrygg belägna gravfältet L2011:8859 (RAÄ Rystad 29:1). Vidare skulle fiberkabelschaktet löpa inom lämningsområdet för det sydväst om liggande gravfältet L2011:9187 (RAÄ Rystad 34:1). Längden på sträckan var ca 830 meter.

UO 3 utgjordes av ett ca 175 meter långt schaktavsnitt som sträckte sig från nordvästra hörnet av Rystads kyrkogård och vidare mot nordöst genom Bossgårds

by-/gårdstomt L2008:5926 (RAÄ Rystad 343). Bossgårds äldsta kända skriftliga belägg härrör från år 1435 (SDHK-nr: 22474), men den registrerade lämningens utbredning anges i Kulturmiljöregistret vara baserad på en storskifteskarta från 1807.

Schaktavsnittet vid UO 4 omfattade ca 260 meter och löpte längs en lokal väg som sträckte sig över ett impediment med fem registrerade stensättningar, L2011:8333 (RAÄ Rystad 170:1) med flera, samt ett möjligt gravfältsområde, L2008:4551 (RAÄ Rystad 347). Lämningen påträffades i samband med ett vilabygge 1999 (Björkhager 2011).

Syfte, metod och dokumentation

Syftet med undersökningen var i första hand att tillse att fornlämning berördes i så liten omfattning som möjligt. Om så ej var möjligt skulle framkomna lämningar undersökas och dokumenteras medelst ett vetenskapligt arbetssätt samt, om det var möjligt, dateras. För att underlätta exploatörens planering kom schaktningsövervakningen att genomföras som sökschaktsgrävning i förväg varvid provschakt grävdes på valda platser längs den planerade kabelsträckningen. Detta för att på så sätt försöka konstatera eller få indikation på eventuell närvaro av fornlämning dold under mark. Markytan banades skiktvis av med maskin ner till förmodad anläggningsnivå. De upptagna schakten dokumenterades genom digital positionsbestämning med nätverks-RTK samt gavs en kortfattad beskrivning. Potentiella anläggningar positionsbestämdes och grävdes sedan igenom för hand. Konstaterade anläggningar dokumenterades enligt vedertagen arkeologisk praxis.

För den arkeobotaniska analysen av insamlade makrofossilprover svarar Jens Heimdahl, Statens historiska museer.

Inför fältarbetet samt under rapportarbetet har lämpliga digitala arkiv och resurser konsulterats, då främst Kulturmiljöregistret KMR och Lantmäteriets ArkivSök.

Dokumentationsmaterial i form av databasfiler och digitalfoton förvaras på Östergötlands museum. Inga föremål tillvaratogs vid undersökningen.

Resultat

I samband med schaktningsövervakningen grävdes inalles 33 sökschakt vid de tre olika sträckorna. Sökschaktens sammanlagda längd uppgick till ca 575 löpmeter, vilket kan ställas i relation till den totala längden på de schaktningsövervakade sträckorna som uppgick till ca 1200 löpmeter. Vid schaktningsarbetet påträffades tjugoåtta anläggningar som bedömdes kunna vara av förhistorisk karaktär, varav den mest framträdande torde vara en kantkedjeförsedd stensättning.

Prel. klassificering	Antal	Anläggningsnr
Härd	5	A447, A632, A832, A838, A1112
Grop	4	A456, A755, A833, A875
Stolphål	10	A838, A466, A527, A538, A545, A596, A762, A770, A777, A782
Stensättning	1	A913
Stensättning?	2	A1101, A1120
Lager	1	A800
Stensträng	1	A639
Mörkfärgning/ej funktionsbestämd	2	A815, A842
Kol/sotkoncentration	2	A480, A842

Figur 3. Sammanställning av påträffade anläggningar.

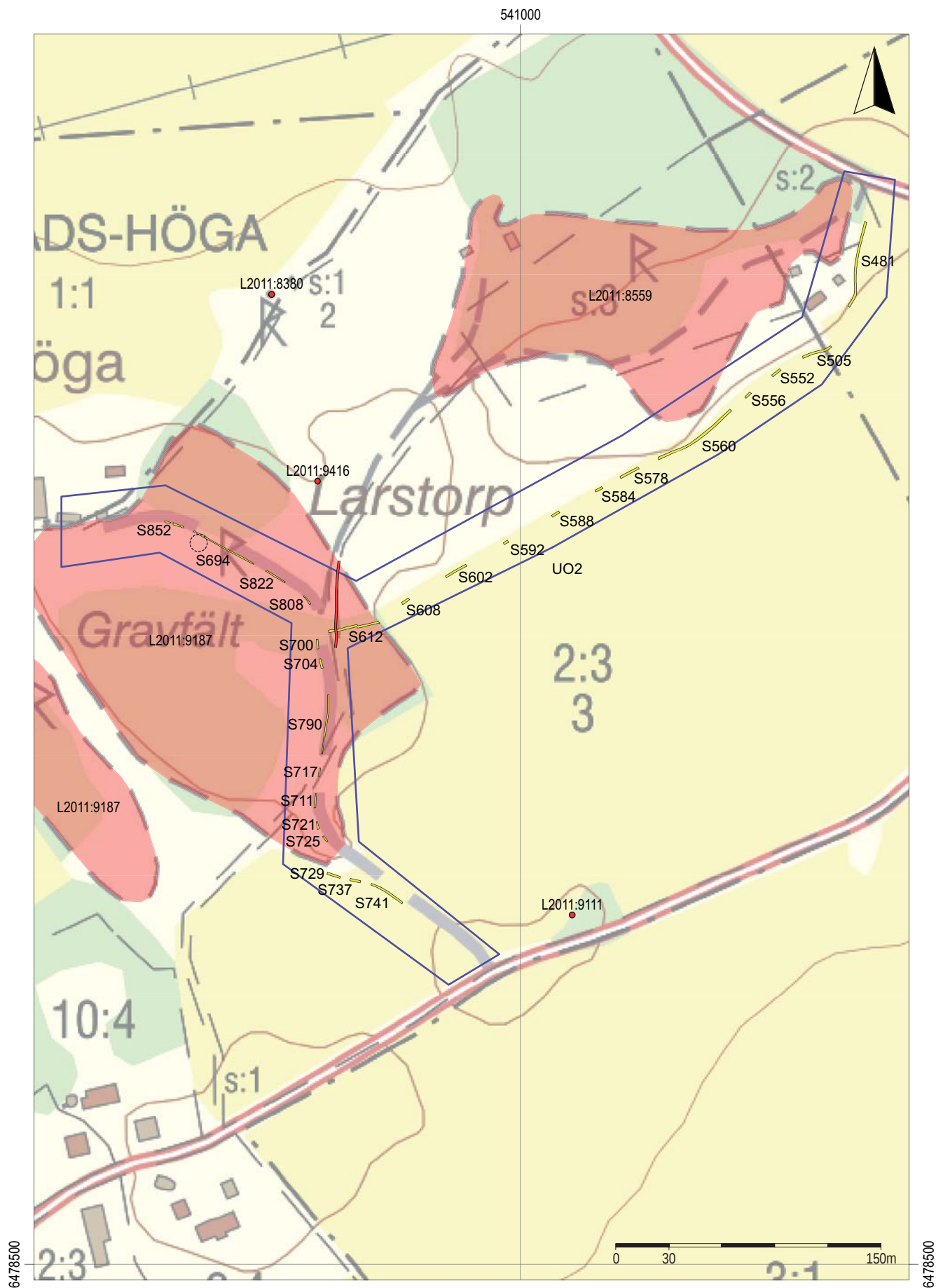
UO 2

Kabelschaktet kom att förläggas på västra sidan om den mindre skogsväg som löper genom gravfältet L2011:9187 (RAÄ Rystad 34:1) fram till en byggnad belägen vid gravfältets nordvästra kant. Ungefär halvvägs fram till huset grenades kabelschaktet av mot nordost och kom där att förläggas i åkermark på sydsidan om gravfältet L2011:8559 (RAÄ Rystad 29:1). Vid UO 2 grävdes sammanlagt 27 schakt om ca 365 löpmeter. Vid delsträckan påträffades 26 av de totalt 27 möjliga anläggningar som undersökningen resulterade i. Längst mot nordost påträffades fem boplatsslämningar i form av bland annat en härd och en kokgrop. Drygt 50 m sydväst om dessa påträffades några diffusa stolphål. De övriga anläggningarna påträffades längs skogsvägen vid gravfältet.

Längs nordvästra delen av vägen påträffades en stensättning, A913. Utifrån den begränsade del som rensades fram utgörs A913 av en förmodat rund stensättning med kantkedja och en flack intern packning av mindre stenar. Diametern uppskattas vara mellan sju och nio meter. Kabeln kunde läggas strax utanför stensättningens kantkedja. Ett par meter sydost om A913 påträffades vad som möjligen skulle kunna vara ytterligare en stensättning, A1120. Anläggningen framkom dock på ett något större schaktdjup än A913 samt att stenarna föreföll ligga mer 'nere' i undergrunden. Inte heller någon direkt struktur kunde skönjas. I och med att schaktdjupet medgav att kabeln förlades ovanpå den möjliga anläggningen utan att

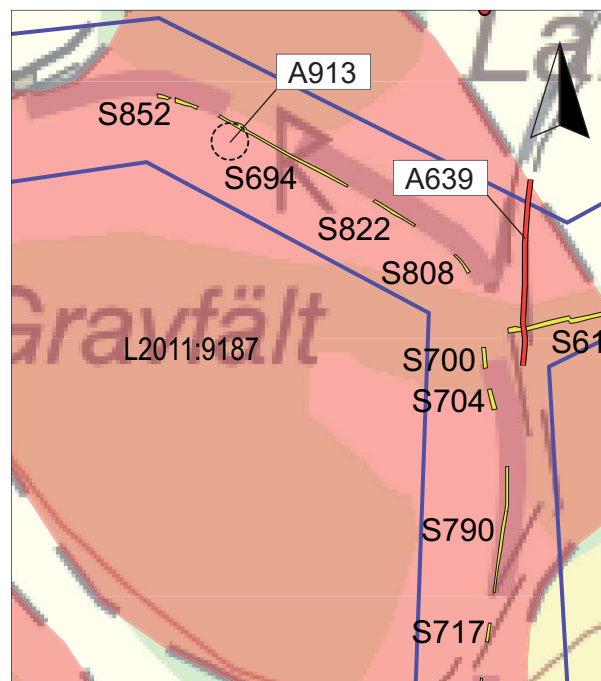
Figur 4. Schakt S694 med stensättning A913 och A1120 vagt synliga i schaktet. Foto mot NV, Linnéa Hernqvist, ÖM.

Figur 5. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med UO2 (lila) och schakten (gula) markerade. Skala 1:3000.

därmed skada den så undersöktes den heller inte vidare. Ett tjugotal meter väster om A913 påträffades ytterligare en möjlig stensättning, A1101. Denna hade liknande karaktärsdrag som A1120 men var dock mindre. Även i detta fall kunde kabeln förläggas ovanpå den möjliga anläggningen varpå vidare undersökning därmed inte bedömdes vara motiverad.

Om A1101 och A1120 utgörs av stensättningar avviker de från övriga i dagsläget kända gravarna på L2011:9187 (RAÄ Rystad 34:1) eftersom dessa i huvudsak (åtminstone i gravfältets norra del) utgörs av runda stensättningar av samma typ som A913. Emellertid måste beaktas att gravfältet inte är undersökt varför endast anläggningar fortfarande synliga ovan mark kunna konstateras vid inventering. Undersökningar vid andra gravfält har visat att även mindre väldefinierade stenansamlingar kan visa sig ha rituella funktioner som exempelvis plats för bendepositioner och annat. Sen kan naturligtvis inte ett rent geologiskt ursprung heller uteslutas utifrån det rådande kunskapsläget.

Figur 6. Del av UO2 med stensättning A913 (uppskattad storlek) och stensträng A639 markerade. Skala 1:2000.

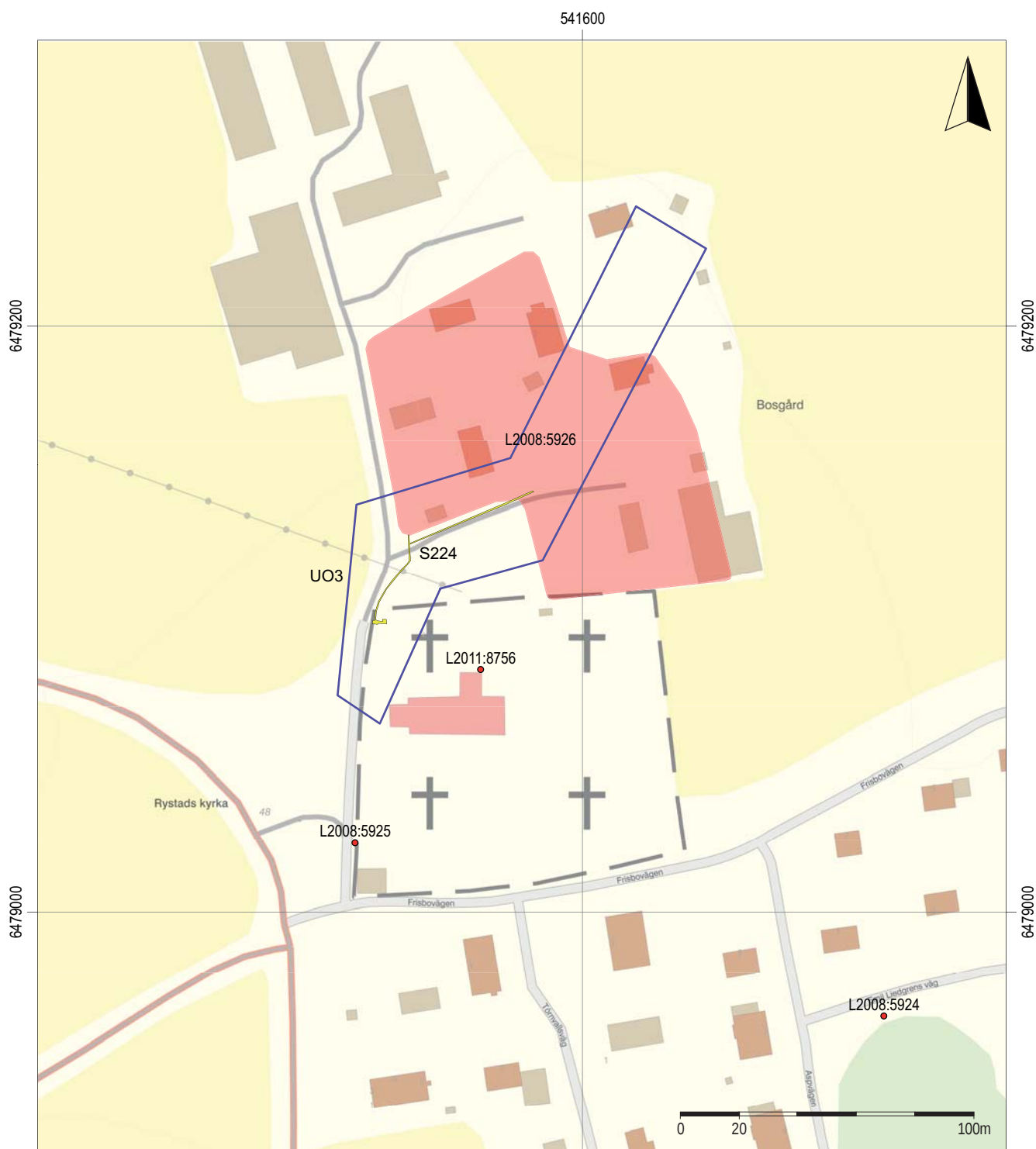
Figur 7. A913. Fibernabelns nedgrävning följer kantkedjans kurvatur. Foto mot NV, Linnéa Hernqvist, ÖM.

Figur 8. A639, Stensträng Foto mot NÖ, Roger Lundgren, ÖM.

UO 3

Vid delsträckan skulle två fastigheter strax nordost om Rystad kyrka anslutas till ett kabelskåp beläget vid kyrkogårdens nordvästra hörn. I samband med detta grävdes ett ca 75 meter långt schakt som till delar låg i eller följde äldre schakt. Inget av arkeologiskt intresse observerades i schaktet.

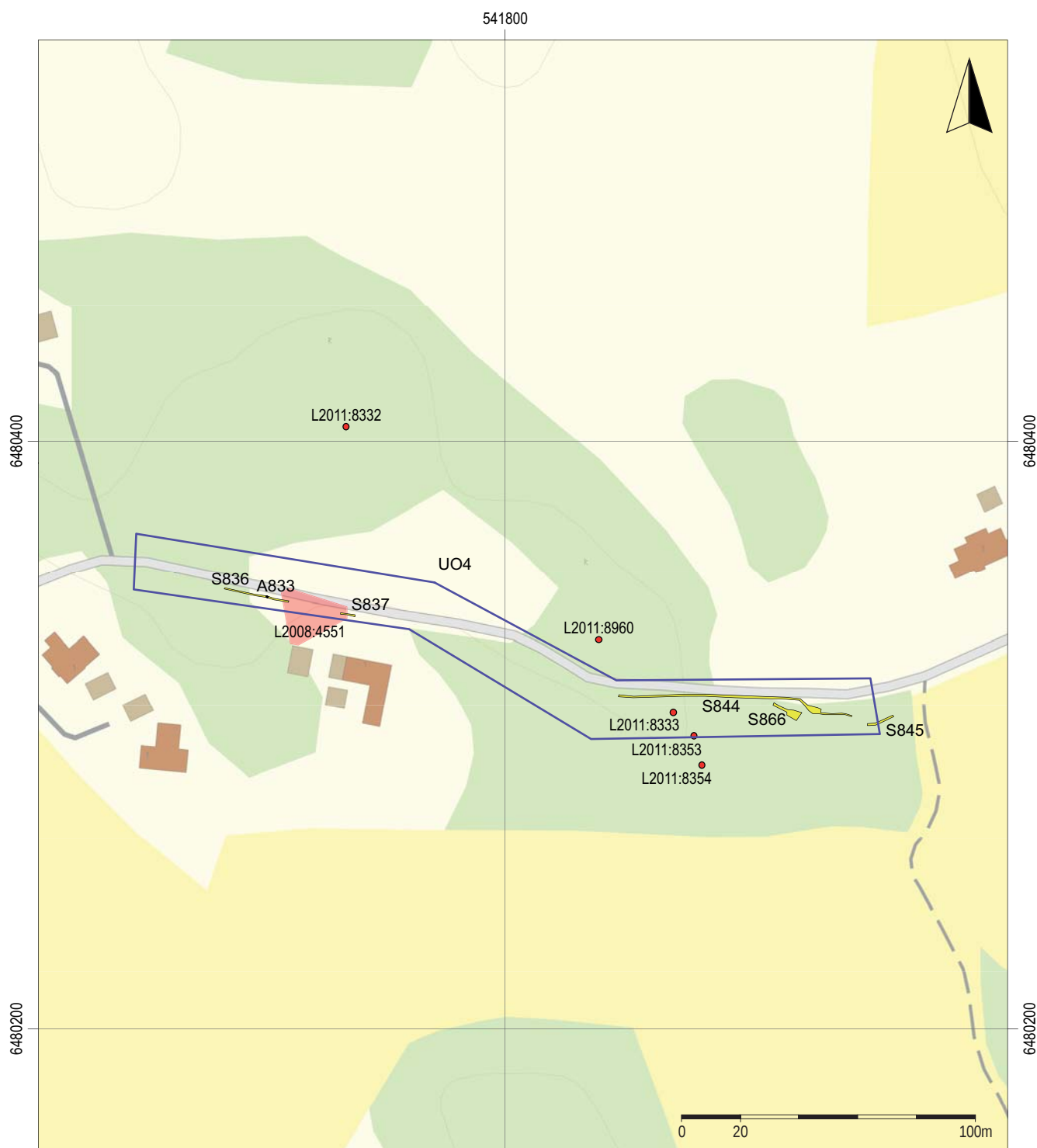

Figur 9. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med UO3 (lila) och schakten (gula) markerade. Skala 1:2000.

UO 4

Undersökningsområde 4 bestod av en ca 250 meter lång sträcka där kabelschaktet var förlagt längs en väg som gick över en mindre höjd där det finns flera kändastensättningar samt ett gravfältsområde, L2008:4551 (RAÄ Rystad 347). Kabelschaktet grävdes ner längs vägens södra sida och kom därmed att hamna inom fornlämningsområdet för L2011:8333 (RAÄ Rystad 170:1) med flera. Längs vägen grävdes fem schakt vars

sammanräknade längd uppgick till ca 130 meter. I schakt S836 påträffades en grop (A833) vars ursprung eller funktion inte kunde säkerställas. Platsen för gravfältet befanns vara bebyggd med en grusutfylld garageuppfart som inte motsvarar det som porträtteras i den aktuella rapporten (Björkhager 2011: s 4). Inget övrigt av arkeologiskt intresse observerades i något av schakten.

Figur 10. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med UO4 (lila) och schakten (gula) markerade. Skala 1:2000.

Referenser

KMR = Kulturmiljöregistret, FornSök. Digital resurs via <https://app.raa.se/open/fornsok/>

SDHK = Svenskt Diplomatariums huvudkartotek över medeltidsbreven. Digital resurs via <https://riksarkivet.se/SDHK>

ArkivSök = Historiska kartor hos Lantmäteriet. Digital resurs via <https://arkivsoek.lantmateriet.se>

Björkhager, V. 2011. *Villabebyggelse vid Kåvetorp 1:1*. Arkeologisk förundersökning. Östergötlands museum rapport 2011:64.

Appendix 1. Makrofossilanalyser

Makroskopisk analys av jordprover från Rystad

Teknisk rapport

Jens Heimdahl, Arkeologerna – Statens historiska museer 2022-06-14

Bakgrund

Under en undersökning vid Rystad 2021, gravfält L2011:9178 (RAÄ Rystad 34:1), Östergötland, insamlades tre jordprover för makroskopisk analys med fokus på växtrester. Proverna insamlades från två härdar och ett stolphål. Målsättningen med den makroskopiska analysen har varit att försöka spåra aktiviteter och miljöer inom den undersökta lämningen i syfte att komplettera de arkeologiska tolkningarna. Målsättningen var också att välja ut material med kort egenålder för ¹⁴C-analys.

Metod och källkritik

Provtagningen genomfördes av arkeologen under utgrävningen. Provernas volym mättes och proverna preparerades genom flotation enligt metod beskriven av Wasylikowa (1986) och våtsiktades i siktar med minsta maskstorlek 0,25 mm. Även den kvarvarande flotationsresten av tyngre minerogent material våtsiktades och genomsöktes. Efter floteringen samlades provet upp och förvarades fuktigt i en tillsluten plastpåse till dess det analyserades. Identifieringen av materialet skedde under ett stereomikroskop med 7–100 gångers förstoring. I samband med bestämningarna utnyttjades litteratur (främst Von Jacomet 2006 och Cappers m. fl. 2012) samt referenssamlingar av recenta fröer. Den makroskopiska analysen har främst behandlat växtmakrofossil (som inte är ved eller träkol), men även puppor, fekalier, smältor, slagg, ben mm har eftersökts.

I samtliga prover förekom moderna rottrådar från en nulevande flora samt dagmaskkokonger. Detta visar att jorden även i den provtagna nivån utsatts för modern bioturbation och att frömaterial från yngre florasamhällen och yngre aktiviteter kontinuerligt kan ha förts ner i jorden i sen tid. Av detta följer att endast det förkolnade materialet med någon säkerhet kan knytas till de arkeologiska kontexterna, och därför har endast detta medtagits i analysen.

Analysresultat

I resultattabellen har en del av materialet (det som inte är förkolnade fröer och frukter) kvantifierats enligt en grov relativ skala 1–3 prickar, där 1 prick innebär förekomst av enstaka (ca 1–5 st.) fragment i hela provet. 2 prickar innebär att materialet är vanligt – att det i stort sett hittas i alla genomletningar av de subsamplingar som görs. 3 prickar innebär att materialet är så vanligt att de kan sägas vara ett av de dominerande materialen i provet och man hittar det var man än tittar. Endast förkolnat växtmaterial presenteras i tabellen.

Rystad		PM		200011	1078
		A	632	762	832
		Kontext	Härd	Stolphål	Härd
		Volym	2	1,9	2,7
Fragmenterat	Förkolnade vedartade växter	Träkol	•••	••	•••
		Kvistknopp		•	
	Förkolnade örtartade fragment	Rottrådar		•	•
		Basstamdel		•	
	Tröskningsavfall	Halm			•
Förkolnade fröer/frukter					
Oklass	Gräs (ospec.)	Poaceae indet		1	
Insamlat	Enbärskärnor	<i>Juniperus communis</i>			1
	Sädeskorn (ospec.)	Cerealiea indet.		1	
	Skalkorn	<i>Hordeum vulgare</i> ssp. <i>vulgare</i>			1

Diskussion

Om anläggningarna som proverna insamlats ifrån tillhör gravfältet, är det av intresse för detta, eftersom matlagning på gravfält rimligen är spår efter tillagning av kommuniionsmåltider, d.v.s. rituella måltider som varit avsedda åt de döda eller som intagits i gemenskap med de döda.

Härd, A 632

Denna härdrest innehöll endast stora mängder träkol, utifrån vilket det är svårt att dra närmare slutsatser om dess funktion eller sammanhang.

Skall en datering utföras på detta material föreslås det bli efter en vedartsanalys där ett träslag, eller ett fragment, med kortare egenålder kan väljas ut.

PM 200011: Stolphål, A 762

I stolphålet påträffades, vid sidan om träkol, fragment av rötter och basstamdelar, samt gräsfrö och ett fragment av en hårt bränd sädesskärna. Materialet är fåtaligt och därför vanskligt att bygga för mycket kring, men närvaron av sädeskornet visar antagligen att man lagat mat i, eller i närheten av, den byggnad stolphålet burit upp. Förekomsten av förkolnade rottrådar och basstamdelar kan komma från en svedd markhorisont eller vara rester av brända torvor, som till exempel täckt en matlagingsgrop eller utgjort takmaterial.

Sädeskornet bör räcka för en datering.

PM 1078: Härd, A 832

Vid sidan om rikliga mängder med träkol innehöll denna härd rester av halm, en skalkornskärna samt en enbärskärna. Inslaget av skalkorn visar att man lagat mat vid härden, och även enbärskärnan kan vara spår av matlagning, men kan också vara spår av att bärförsett enris eldats här. Skalkornet var vanligt från romersk järnålder och framåt.

Skalkornet är lämpligt att datera.

Referenser

- Cappers, R. T. J., Bekker, R. M. & Jans, J. E. A., 2012: *Digital Seed Atlas of the Netherlands*, (2nd edition). Groningen Institute of Archaeology. Groningen
- Von Jacomet, S., 2006: *Identification of cereal remains from archaeological sites*. 2nd ed. IPAS Basel University, Basel
- Wasylikowa, K., 1986: Analysis of fossil fruits and seeds. I Berglund, B. E. (ed.): *Handbook of Holocene Palaeoecology and Palaeohydrology*. John Wiley & Sons Ltd. 571-590

Bilaga 1. Schaktbeskrivningar

Schaktid	Längd, m	Bredd, m	Djup, m	Fyllning	
S224	85	0,2	0,6	Sandig matjord	
S481	49	1,2	0,20 – 0,30	Åker, sandig/grusig matjord	
S505	17,5	1,2	0,25 – 0,30	Åker, sandig/grusig matjord	
S552	5,8	1,2	0,30 – 0,35	Åker, sandig/lerig matjord.	
S556	4,0	1,2	0,20 – 0,25	Åker, sandig/lerig matjord.	
S560	50	1,2	0,10 – 0,25	Åker, sandig/lerig matjord.	
S578	11,7	1,2	0,15 – 0,20	Åker, sandig lerig matjord	
S584	3,9	1,2	0,15 – 0,20	Åker, sandig/lerig matjord.	
S588	4,8	1,2	0,25 -0,30	Åker, sandig/lerig matjord.	
S592	2,8	1,2	0,25 – 0,30	Åker, sandig/lerig matjord.	
S602	13,5	1,2	0,15 – 0,20	Åker, sandig matjord	
S608	4,8	1,2	0,25 – 0,30	Åker	
S612	29,5	1,2	0,20 – 0,35	Hagmark, brun grusig matjord.	
S694	38	0,80	0,40	Brungrå sand/matjord med torv och rötter. Rikl med sten 0,05-0,40 m st (även sprängsten)	
S700	5,5	1,2	0,40-50	Lucker brun sand/matjord. Rikl med sten 0,05-0,40 m st (även sprängsten)	
S704	5,5	1,2	0,30	Lucker brun sand/matjord. Rikl med sten 0,05-0,40 m st (även sprängsten)	
S711	8	0,80	0,40 (titthål ned till 0,80)	Brun sand/matjord. Inslag av sten och tegel	
S717	5	0,80	0,40	Mörkbrun sand/matjord. Rikl med sten 0,05-0,30 m st	
S721	4	1,2	0,60	Mörkbrun sand/matjord. Tegel. Rikl med sten 0,05-0,30 m st och stenblock	
S725	4	1,2	0,50	Mörkbrun sand/matjord. Tegel. Rikl med sten 0,05-0,30 m st och stenblock	
S729	8	1,2	0,30	Matjord (ploglager)	
S737	6	1,2	0,30	Matjord (ploglager)	
S741	20	1,2	0,30	Matjord (ploglager)	
S790	33	0,80	0,40	Under tjock förna var brun sandig silt/matjord med kraftig torv- och rottillväxt. Rikl med sten fr småsten till 0,30 m st (sannolikt uppslängt vid anl. av vägen). I större delen av schaktet under ”matjorden” syntes ett kulturlager: A800/A890.	

	Undergrund	Övrigt/notering
	Brun silt	Löper ställvis i äldre schakt
	Ställvis sand/grus och silt, något stråk lera. Ställvis enstaka sten 0,05-0,15 m	Inget av arkeologiskt intresse.
	Osorterad gulbrun sand/grus/småsten	Inget av arkeologiskt intresse.
	Grå och gul lera	Inget av arkeologiskt intresse.
	Grå siltig lera, något grus, ställvis gul lera	Inget av arkeologiskt intresse.
	Ställvis brun lera/gul lera och brungult grus/gul sand	Inget av arkeologiskt intresse.
	Gråbrun något grusig lera	Inget av arkeologiskt intresse.
	Gråröd lera	Inget av arkeologiskt intresse.
	Gråröd lera	Inget av arkeologiskt intresse.
	Gråröd lera	Inget av arkeologiskt intresse.
	Brun osorterad moränsand och grus	A596
	Gråröd lera, någon större sten.	Inget av arkeologiskt intresse.
	I Ö grå lera, sedan brun sand och i V brun grusig sand och småsten. Ställvis stråk med grovt grus.	A632, A629. En skärva rödgods.
	Gulbrun grusig sand med småsten	A913/1048 grav, A1120 möjlig grav? A842 mörkfärgning
	Gulbrun grusig sand med småsten	Påförda fyllmassor för vägen. Inget av arkeologiskt intresse.
	Beigebrun grusig sand	Påförda fyllmassor för vägen. Inget av arkeologiskt intresse.
	Ljusbrun grusig sand	Aktuell yta i S änden av gravfältet är kraftigt utfylld och omröjd. Röjd sten ligger i dumphögar. Inget av arkeologiskt intresse.
	Gulbrun grusig sand med småsten	Påförda fyllmassor för vägen. Inget av arkeologiskt intresse.
	Nådde ej undergrund	Aktuell yta i S änden av gravfältet är kraftigt utfylld och omröjd. Röjd sten ligger i dumphögar. Svårskaktat pga mkt sten. Inget av arkeologiskt intresse.
	Nådde ej undergrund	Aktuell yta i S änden av gravfältet är kraftigt utfylld och omröjd. Röjd sten ligger i dumphögar. Svårskaktat pga mkt sten. Inget av arkeologiskt intresse.
	Gulbrun siltig sand	Sentida dike. Inget av arkeologiskt intresse.
	Gulbrun siltig sand	Inget av arkeologiskt intresse.
	Gulbrun siltig sand	A782 stolphål, A777 stolphål? A770 stolphål, A762 stolphål, A755 grop
	Gulbrun grusig sand med småsten	A866 och A871 Stenar tillhör sannolikt gravhög synl ovan mark (ID 1090) , A800/890 Kulturlager, A875 Grop

Schaktid	Längd, m	Bredd, m	Djup, m	Fyllning	
S808	6	0,80	0,40-50	Brun sand/matjord. Rikl med sten 0,05-0,40 m st (även sprängsten)	
S822	12,5	0,80	0,30	Brun sand/matjord. Rikl med sten 0,05-0,40 m st (även sprängsten)	
S836	22	0,40 - 0,60	0,25 – 0,40	Brun siltig sand med rikligt med moränsten	
S837	5,0	0,30 – 0,40	0,30	Tunt lager av grästorv	
S844	81	0,30 – 0,40	0,20 – 0,75	Vid väggkant; gulbrun sand under torv, mycket rikligt med sten Ø < ca 0,5 m, del i hagen; brun humös silt	
S845	9,4	0,30 – 0,40	0,30	Brun humös sandig silt, enstaka mindre stenar	
S852	6,5	0,80-1,2	0,40	Brun sand/matjord. Rikl med sten 0,05-0,40 m st (även sprängsten)	
S860	4	0,80-1,2	0,40	Brun sand/matjord. Rikl med sten 0,05-0,40 m st (även sprängsten)	
S866	9,5	0,30 – 0,40	0,30	Brun humös siltig sand	

	Undergrund	Övrigt/notering
	Gulbrun grusig sand med småsten	Påförda fyllmassor för vägen. A815 hård?
	Gulbrun grusig sand med småsten	Påförda fyllmassor för vägen. A832 hård, A838 hård
	Gulbrun sandig silt	A833 osäker grop
	Gulbrun sandig silt	Ursprunglig marknivå bortschaktad
	Gulbrun sandig silt samt sten Ø < ca 0,5 m	V del; i vägkant där ursprunglig marknivå antingen bortschaktats eller fyllts ut för väg. Ö del; hagmark där daggående berghällar försvårade ledningsdragning.
	Gulbrun sandig silt	Inget av arkeologiskt intresse
	Gulbrun grusig sand med småsten	Påförda fyllmassor för vägen. Inget av arkeologiskt intresse.
	Gulbrun grusig sand med småsten	Påförda fyllmassor för vägen. A1101 möjlig grav? A1112 hård?
	Gulbrun sandig silt	Ytligt berg/block förhindrade grävning. Omtag.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar

A447 Härd

Storlek och form i plan: Partiellt framtagen Ø 0,65 x 0,40 m, oregelbunden.

Djup och form i sektion: -

Fyllning: brun silt, ställvis kol och sot. Måttligt med sten Ø 0,03 – 0,10 m.

Undersökt andel och metod: ej undersökt, kvarliggert.

Kabel läggs V om anläggning.

Övrigt: Framkom på 0,2 – 0,3 m djup.

foto A447 mot Ö

A456 Grop/kokgrop

Storlek och form i plan: Partiellt framtagen Ø 0,50 x 0,45 m, oregelbunden.

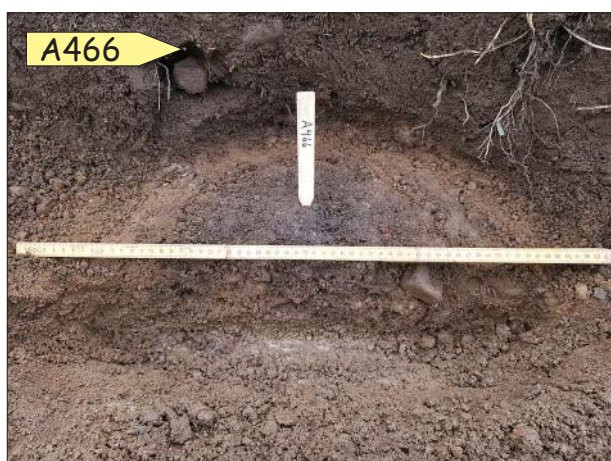
Djup och form i sektion: 0,22 m, rundad.

Fyllning: se ritning.

Undersökt andel och metod: 50 %, med skrapa.

Övrigt: -

Ritn + foto A456 mot Ö

A466 Stolphålsbotten

Storlek och form i plan: Ø 0,33 m, rund. Tydlig.

Djup och form i sektion: 0,22 m, rundad. Diffus

Fyllning: gråsvart, något siltig sand/grus, enstaka kolstänk och bränd lera.

Undersökt andel och metod: 50 %, med skrapa.

Övrigt: -

foto A466 mot V

A480 Kol-/sotkoncentration

Storlek och form i plan: 0,90 x 0,45 m, oval.

Djup och form i sektion: 0,14 m, oregelbunden.

Fyllning: gråsvart, något siltig sand/grus, enstaka kolbitar. Måttligt med skärvsten 0,08 – 0,10 m.

Undersökt andel och metod: 50 %, med skrapa.

Övrigt: -

foto A480

A521 Kol-/sotkoncentration, ev. stolphål
 Storlek och form i plan: 0,30 x 0,25 m, oval.
 Djup och form i sektion: 0,18 m, oregelbunden.
 Fyllning: sotig, sandig. Måttligt med sten.
 Undersökt andel och metod: 50 %, med skrapa.
 Övrigt: framkom på 0,2 m djup.
 Ritn + foto A521 mot VSV

A527 härdbotten/ev. stolphål
 Storlek och form i plan: Ø 0,28 m, rund.
 Djup och form i sektion: 0,16 m, rundad.
 Fyllning: gråsvart grus och småsten.
 Undersökt andel och metod: 50 %, med skrapa.
 Övrigt: något siltigare än omgivande mark.
 Foto A527 mot SV

A538 Stolphålsbotten
 Storlek och form i plan: Ø 0,20m, rund.
 Djup och form i sektion: 0,04 m, plan/rundad.
 Fyllning: gråsvart, sotigt grå-svart-brunt grus.
 Undersökt andel och metod: 50 %, med skrapa.
 Övrigt: Stängsel?

A632 Härd
 Storlek och form i plan: Ø 0,90 m, rund.
 Djup och form i sektion: 0,17 m, oregelbunden.
 Fyllning: sotig sand och kol. Rikligt med eldpåverkad sten, sotig och svart, delvis skärvig, enstaka skörbränd.
 Undersökt andel och metod: 50 %, med skrapa.
 Övrigt: kraftigt inkalvad i S del. Vid makrofossilanalys påträffades endast träkol.
 Ritn + foto A632 mot V

A639 Stensträng
 Storlek och form i plan: i schaktet ca 1,60 x 0,7 m.
 Skönjbar utsträckning ca 49,5 m i N-S riktning. Möjligen enstaka mindre luckor i norr där stensträngen löper i hagmark. Möjligen har väg här anlagts med stensträng som stöd. Består av stenar i storleksordningen omkring 0,7 x 0,6 x 0,4 m med brun humös sand i fyllning däremellan. Enstaka mindre stenar mellan/intill stenar som stöd. Ligger på brun sand.
 Plan + orto + foto A639

A755 Grop

Storlek och form i plan: Partiellt framtagen Ø 1,00 x 0,35 m, rund (?). Något diffus.

Djup och form i sektion: 0,20 m, rundad. Diffus nedgrävningskant.

Fyllning: homogen ljus gråbrun silt melerad med omgivande silt.

Undersökt andel och metod: 25 %, med skrapa.

Övrigt: Framkom på 0,30 m djup.

Ritn + foto A755 mot Ö

A762 Stolphål

Storlek och form i plan: Ø 0,55 m, Något oval form. Tydlig.

Djup och form i sektion: 0,23 m, rundad.

Fyllning: homogen mörk brungrå sand, något grusig och inslag av småsten.

Undersökt andel och metod: 50 %, med skrapa.

Övrigt: Framkom på 0,30 m djup. I makrofossilprovet påträffades spår av matlagning i form av ett skalkorn.

Ritn + foto A762 mot Ö

A770 Stolphål

Storlek och form i plan: Ø 0,55 m, rund. Tydlig.

Djup och form i sektion: 0,06 m, rundad.

Fyllning: homogen gråbrun silt melerad med omgivande silt.

Undersökt andel och metod: 50 %, med skrapa.

Övrigt: Framkom på 0,30 m djup.

Ritn + foto A770 mot SÖ

A777 Stolphålsrest?

Storlek och form i plan: omkring Ø 0,25 m. Diffus.

Djup och form i sektion: -

Fyllning: se övrigt.

Undersökt andel och metod: -

Övrigt: Framkom på 0,30 m djup Består av några tunna fläckar av gråbrun silt, snarlik fyllningen i övriga närliggande i linje liggande stolphål. Osäker anläggning. Möjligen urlakad stolphålsbotten men stenlyft går inte att utesluta.

Foto A777

A782 Stolphål

Storlek och form i plan: Ø 0,40 m, rund. Tydlig.
 Djup och form i sektion: 0,16 m, rundad. Diffus nedgrävningskant.
 Fyllning: homogen gråbrun silt melerad med omgivande silt. Något inslag av grus.
 Undersökt andel och metod: 50 %, med skrapa.
 Övrigt: Framkom på 0,30 m djup. Infiltrerad i botten.
 Ritn + foto A782 mot NV

A800 Kulturlager

Storlek och form i plan: ca 16 m i schaktet.
 Djup och form i sektion: 0,07 – 0,10 m, plant. Tunnar ut mot kant.
 Fyllning: homogen svart, sotigt siltigt fingrus/grovsand med spridda inslag av skärvig sten. I stort sett samma jordfraktion som undergrunden
 Undersökt andel och metod: -
 Övrigt: Framkom på 0,30 m djup. Överlagrar grop A875. Överlagras troligen av intilliggande gravhög (A1080).

A815 Hård?

Storlek och form i plan: partiellt framtagna 0,50 x 0,40 m, oval.
 Djup och form i sektion: 0,10 m, plan.
 Fyllning: Fyllning av svartgrå sandig silt med enstaka småsten. Inslag av gråbeige lerig sand.
 Undersökt andel och metod: 50 %, med skrapa.
 Övrigt: Framkom på 0,40 m djup. Något fladdrig/odistinkt nedgrävningskant. Oklar funktion, möjligen hård.
 Ritn

A832 Hård

Storlek och form i plan: partiellt framtagna 0,80 x 0,40 m. Troligen rund. Tydlig.
 Djup och form i sektion: 0,20 m, rundad.
 Fyllning: svart sotig sandig silt. I ytan rikligt med skärvig och rundad sten Ø 0,10 - 0,13 m.
 Undersökt andel och metod: 50 %, med skrapa.
 Övrigt: Framkom på 0,30 m djup. Vid makrofossilanalys påträffades ett skalkorn vilka är vanliga från romersk järnålder och framåt
 Ritn + foto A832 mot NÖ

A833 Grop?

Storlek och form i plan: partiellt framtagna Ø 0,45 m. Troligen rund.
 Djup och form i sektion: 0,15 m, rundad.
 Fyllning: brungrå sandig silt. Rätt humös.
 Undersökt andel och metod: 50 %, med skrapa.
 Övrigt: skulle kunna vara skodd med sten Ø 0,10 - 0,15 m. Osäker anläggning.
 foto A833 mot N

A838 Hård?

Storlek och form i plan: -

Djup och form i sektion: -

Fyllning: svartaktig fyllning.

Undersökt andel och metod: ej undersökt, kvarliggert.

Övrigt: observerad i schaktkant och framträdde med enkom ett fåtal cm.

A842 ej funktionsbestämd anläggning, grav?

Storlek och form i plan: partiellt framtagna 0,65 x 0,50 m.

Djup och form i sektion: minst 0,10 m, okänd form.

Enkom mindre provgrop gjord i ett hörn.

Fyllning: heterogen brun färg samt gråbrunflamlig grusig och sandig silt. I ytan enstaka bränt ben och kol.

Undersökt andel och metod: Ej undersökt, kvarliggert.

Övrigt: Framkom på 0,40 m djup. Ej närmare undersökt pga risk för urnegrav eller liknande och kunde kvarligga utan att skadas.

foto A842 mot Ö

A875 Grop?

Storlek och form i plan: Ø 0,60 m, rund.

Djup och form i sektion: 0,10 m, rundad. Tydlig nedgrävningskant.

Fyllning: enstaka större stenar Ø 0,12 m, annars grusig fyllning med småsten 0,05 m (samma som i undergrunden). Enstaka skärvig sten Undersökt andel och metod: 50 %, med skrapa/maskin.

Övrigt: Framkom under lager A800. Sågs i plan som en diffus svart grusigt lager. Tolkades som rest av bortschaktade lager A800 men vid grävning blev det en tydlig grop/nedgrävning. Går ej att särskilja mot A800, sannolikt samma händelse. Något mer sot i toppen.

A913 Stensättning

Storlek och form i plan: partiellt framtagna 4,80 x 0,70 m. Troligen rund Ø 7 - 9 m.

Undersökt andel och metod: ej undersökt, kvarliggert.

Övrigt: Framkom på 0,20 m djup. Ej synlig ovan mark.

Består av en jämn och flat stenpackning med jämnstora stenar, Ø 0,10-0,15 m. Kantkedja med jämnstora stenar om 0,25-0,30 m. Inget sot, kol, ben eller liknande syntes vid framrensning. Täcks av brun sand/matjord med mycket rötter. Ingrepp i stensättningen kunde undvikas genom att bredda schaktet en bit och lägga kabeln bredvid.

Ortofoto A913

A1081 Gravhög

Omkrets av observerad gravhög på gravfältet. Gravhögen är övertorvad och svår att avgränsa varför inmätningen är ungefärlig.

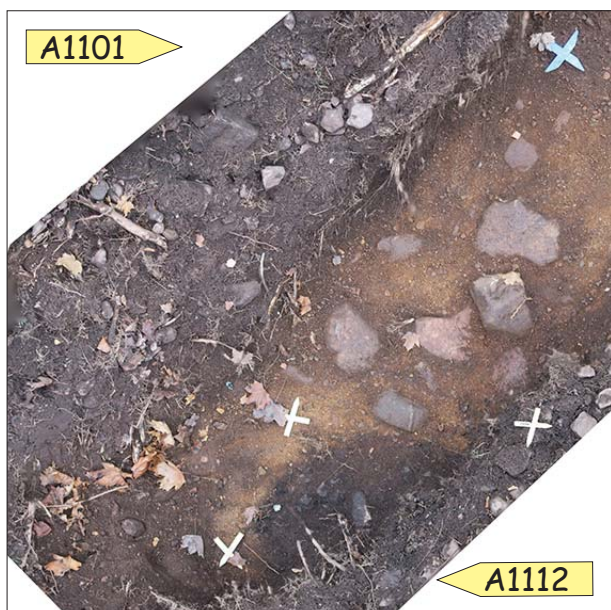
A1090 Gravhög

Omkrets av observerad gravhög på gravfältet. Gravhögen är övertorvad och svår att avgränsa varför inmätningen är ungefärlig. Inmätt fram till elstängsel i öster. Bortanför stängslet är graven skadad av vägen/väggren men bedöms ursprungligen ha fortsatt en bit åt öst. Stenar TS866 och TS871 är troligen delar av gravkonstruktionen.

A1101 Möjlig stensättning

Storlek och form i plan: partiellt framtagen 1,20 x 0,80 m.

Undersökt andel och metod: ej undersökt, kvarligger. Övrigt: Framkom på 0,40 m djup. Består av glest ligande stenar i storleksordningen 0,2 meter. Stenarna ligger ner i undergrunden. Osäkert om naturlig formation med ansamling av stenar i undergrunden eller om det kan vara en grav anlagd ner i moränen. Inget synligt kol/sot eller ben vid framrensning kan antyda det förstnämnda men det kan också vara en äldre stensättning. Låg på sådant djup att kabeln kunde läggas ovanpå och vidare ingrepp kunde därmed undvikas.

A1112 Mörkfärgning

Storlek och form i plan: partiellt framtagen 0,85 x 0,40 m, troligen rund. Tydlig.

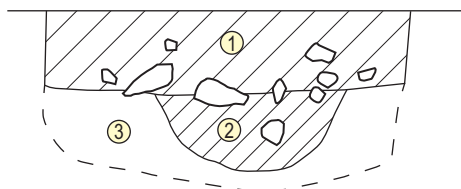
Undersökt andel och metod: ej undersökt, kvarligger. Övrigt: Fyllningen är av mörk gråbrun grusig sand med kol och sot inblandat. I ytan enstaka sten, Ø 0,10 m och småsten. Möjligen hård men urnegrav el liknande kan ej uteslutas. Ingrepp i lämningen kunde undvikas. Foto A1112 mot V, Ortofoto A1112

A1120 Möjlig stensättning

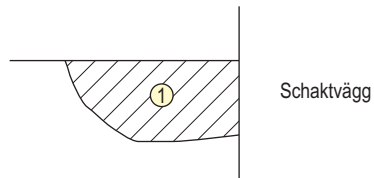
Storlek och form i plan: partiellt framtagen 0,83 x 0,40 m, troligen rund.

Undersökt andel och metod: ej undersökt, kvarligger. Övrigt: Framkom på 0,4 m djup. Liknar A1101 att stenarna ligger ned i undergrunden. Består av stenar i varierande storlek, 0,05-0,20 m samt ett par större 0,30 m. Ingen uppenbar struktur i hur stenarna ligger. Osäkert om naturlig formation med ansamling av stenar i undergrunden eller om det kan vara en äldre grav anlagd ner i moränen. Inget synligt kol/sot eller ben vid framrensning kan antyda det sistnämnda. Låg på sådant djup att kabeln kunde läggas ovanpå och ingrepp därmed kunde undvikas.

Bilaga 3. Ritningar

A 456
mot V

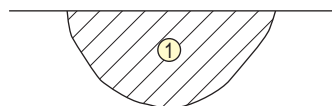
1. Matjord.
2. Gråbrun, något siltig sand, enstaka kolstänk och med diffus avgränsning mot ovanliggande matjord.
3. Brun sand/grus.

A 755
mot Ö

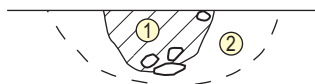
1. Homogen, ljus gråbrun silt melerad med omgivande silt.

A 480
mot Ö

1. Gråsvart, något siltig grovsand, enstaka skärvsten och kol.
2. Brun grovsand, mot botten gulare och lerigare.

A 762
mot Ö

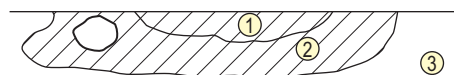
1. Homogen, mörk brunrå sand, något grusig och inslag av småsten.

A 521
mot VSV

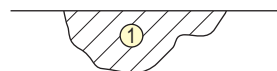
1. Sotig, sandig fyllning, måttligt med sten.
2. Brun sand/grus.

A 770
mot SÖ

1. Homogen, gråbrun silt melerad med omgivande silt.

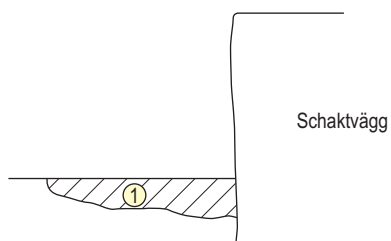
A 632
mot V

1. Brunrå sand.
2. Sotig, kolig sand, rikligt med sten.
3. Undergrund: beige lera i botten, gul sand/grus i ytan.

A 782
mot NV

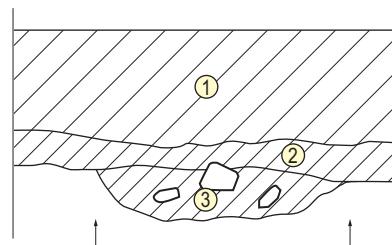
1. tunna fläckar av gråbrun silt, snarlik fyllningen i närliggande stolphål.

A 815
mot NV

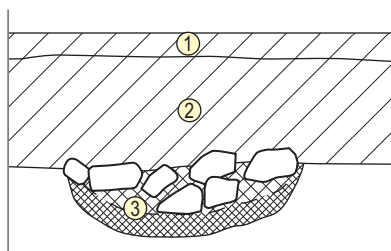
1. Svartgrå, sandig silt med enstaka småsten.

A 875
mot V

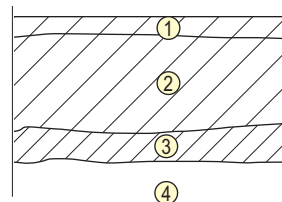
1. Matjord.
2. Svart, grusigt lager (L800).
3. Som L2 med enstaka större stenar.

A 832
mot NÖ

1. Torv.
2. Matjord.
3. I övre delen svart, sotig, sandig silt med övervägande sten. I nedre delen svart sot och kol.

A 886
mot V

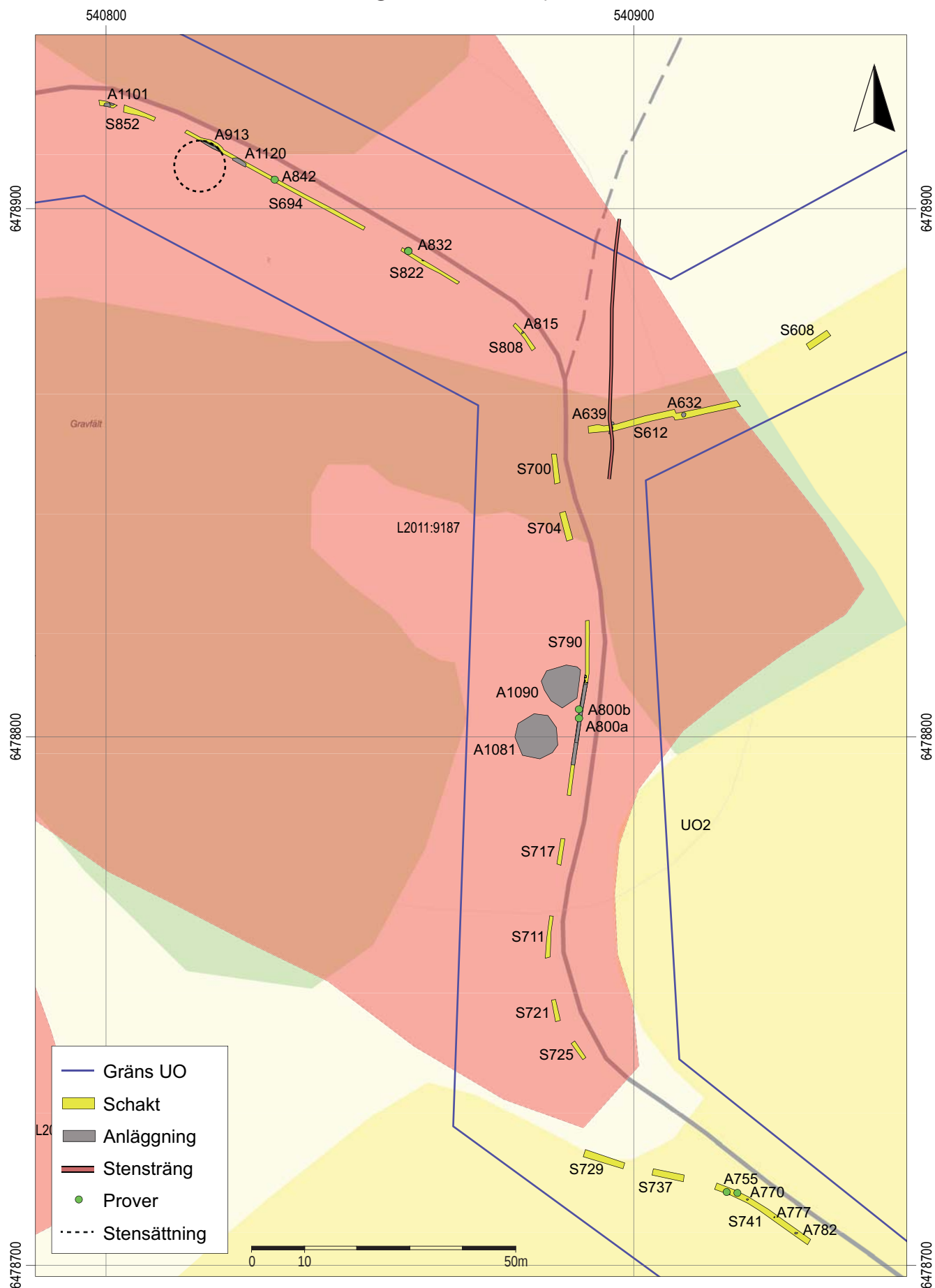

1. Torv.
2. Homogen, brun sandig silt (matjord).
3. Svart, sotig, siltig grovsand/fingrus.
4. Grusig grovsand.

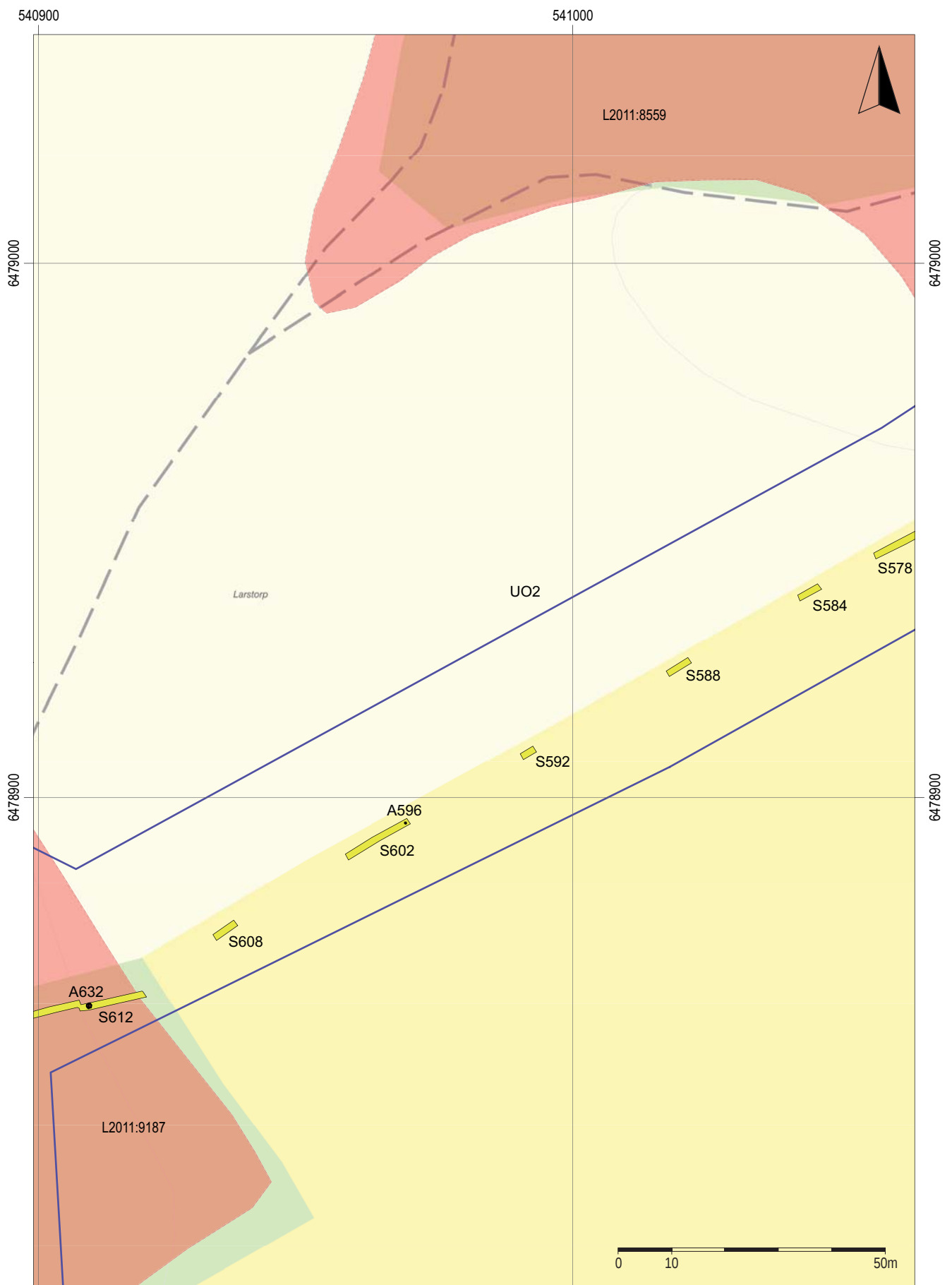

Rystad SÖ
Linköpings kommun, Ög
L
Profilritning 1, 2 och 3
Skala 1:20
Dnr 0156/21:1
2021-11-15 -- 2021-11-21
A Olofsson, E Karlsson, L Hernqvist
Renritning Johan Levin

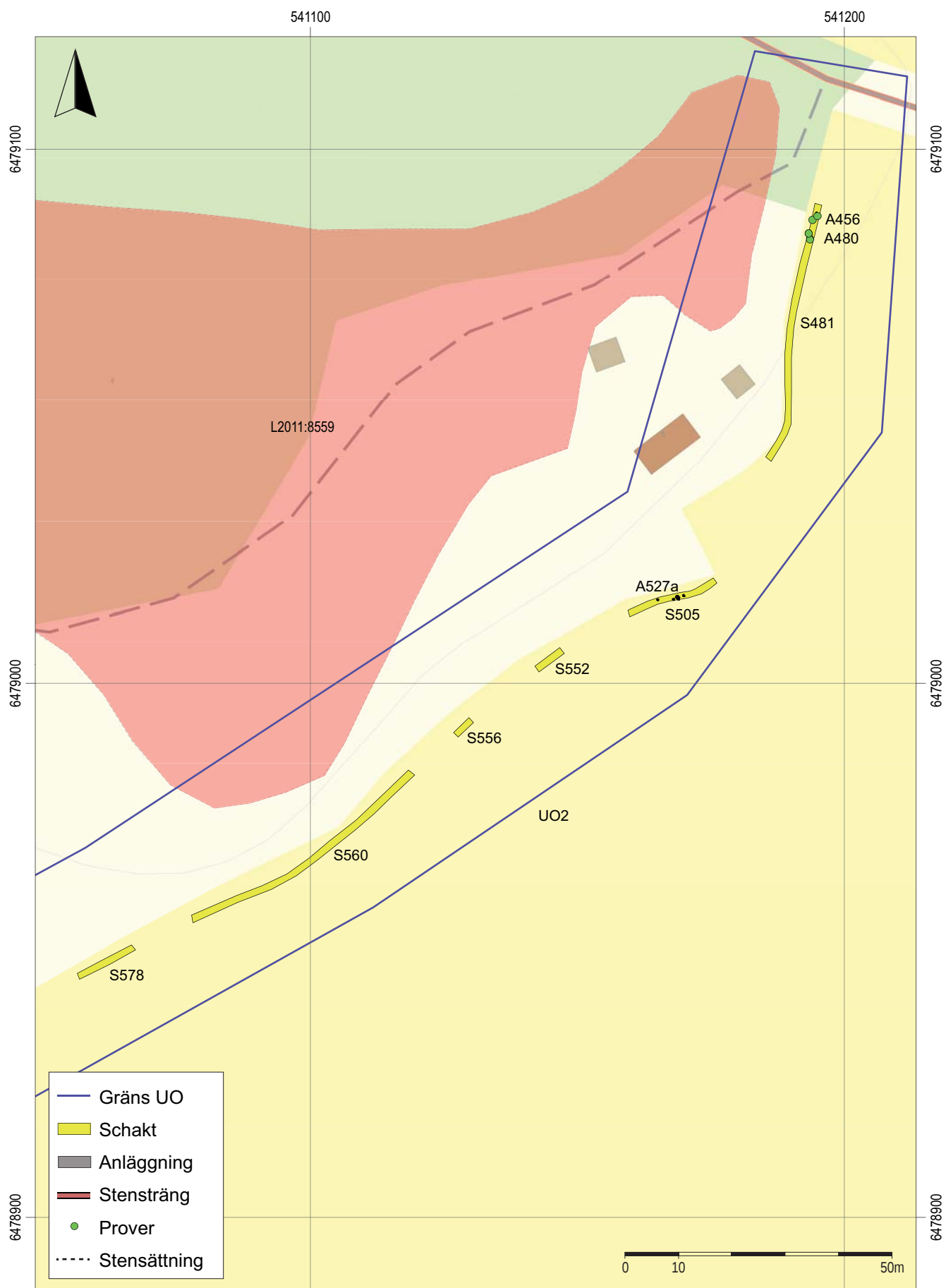
Bilaga 4. Schaktplaner

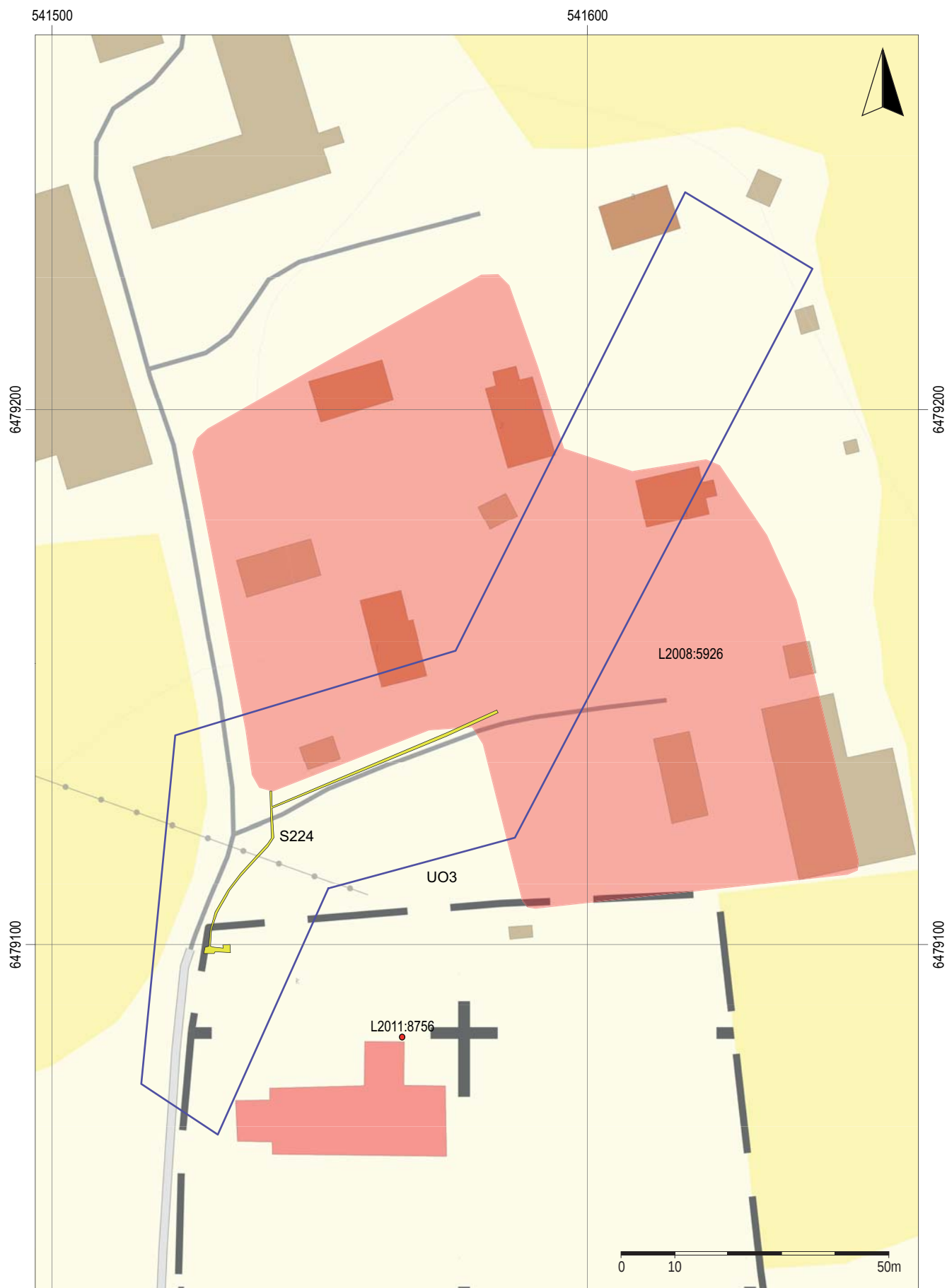
Västra delen av UO2 med schakt och anläggningar markerade. Skala 1:1000.

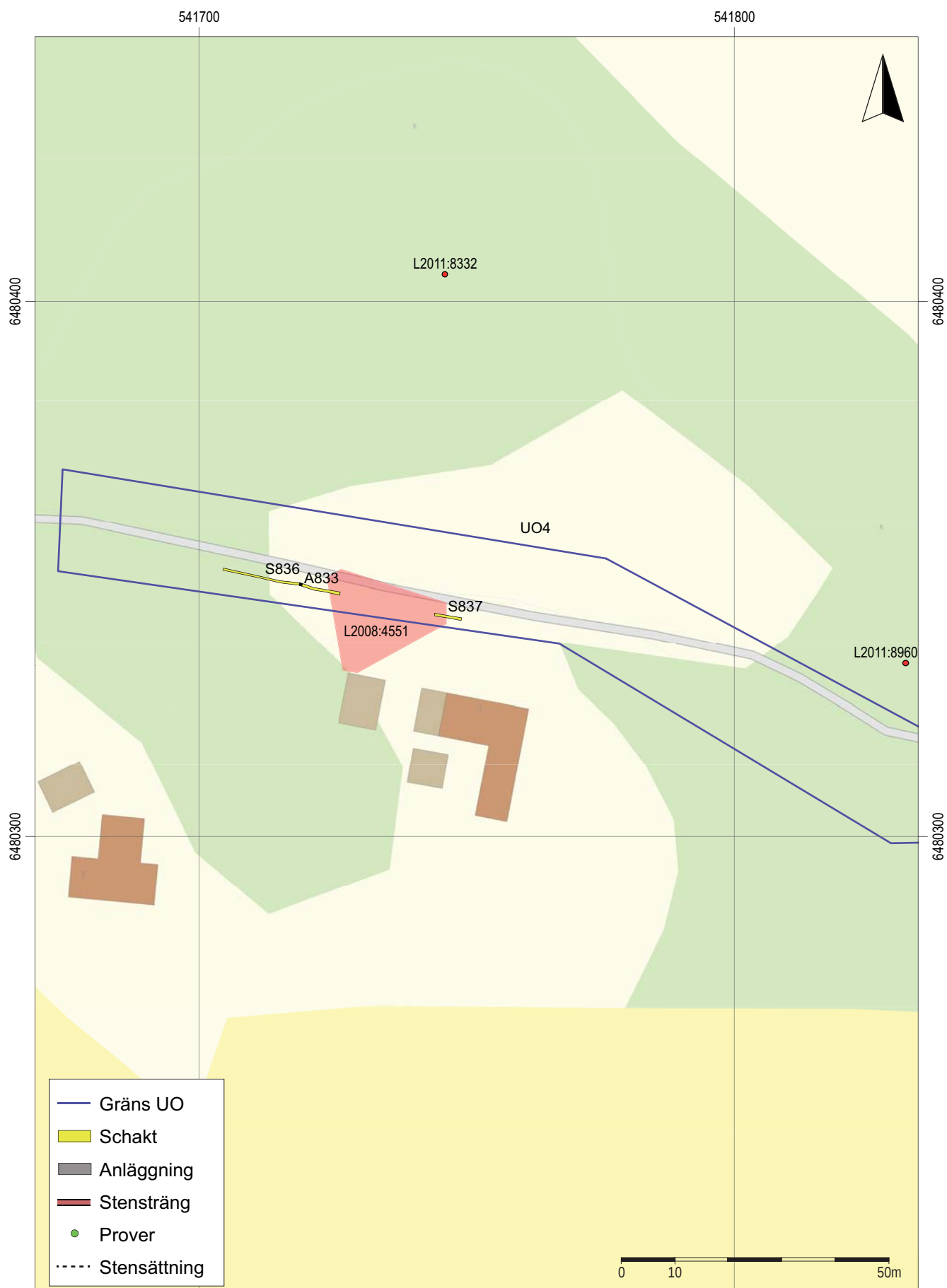
Centrala delen av UO2 med schakt och anläggningar markerade. Skala 1:1000.

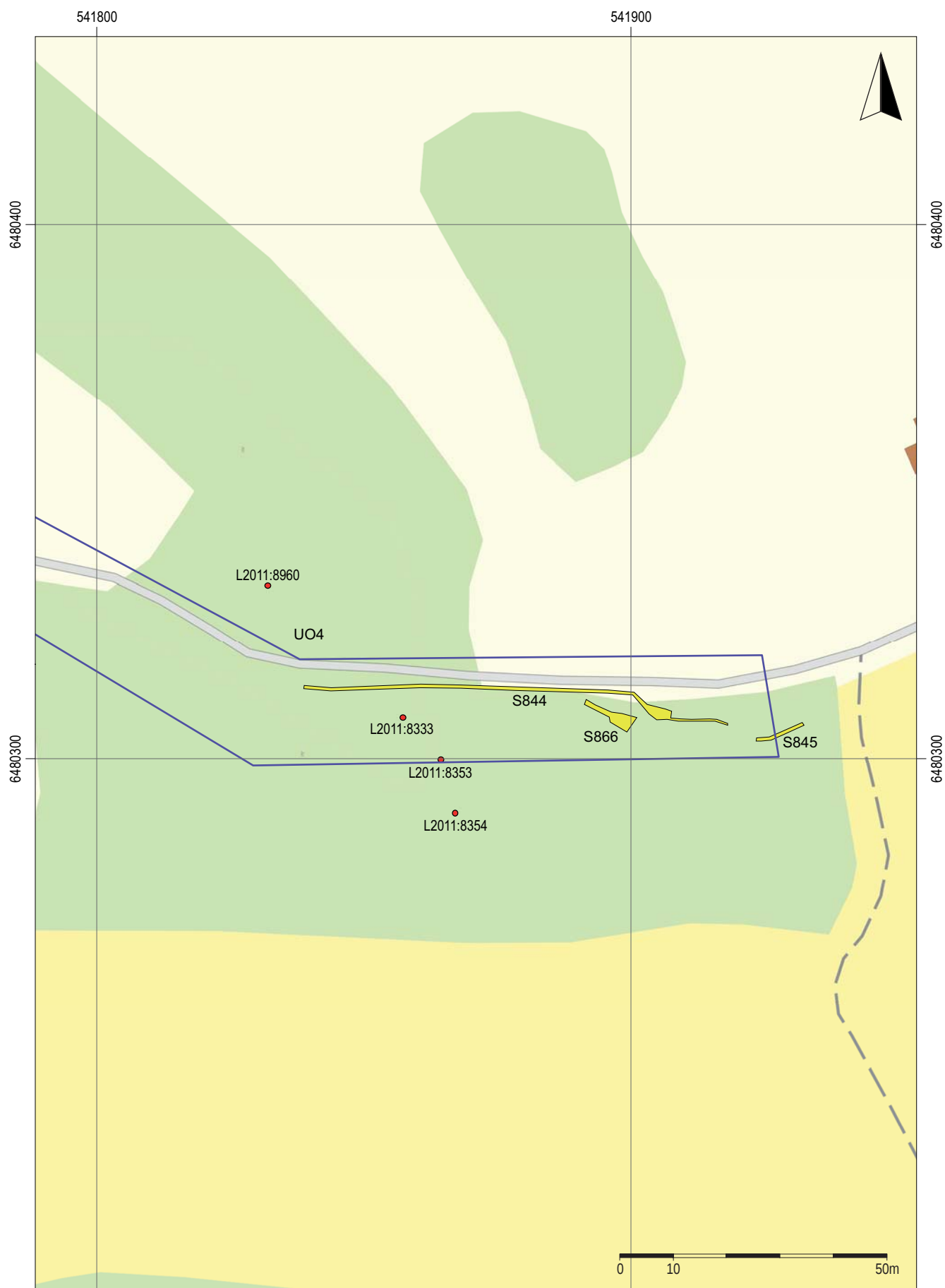
Östra delen av UO2 med schakt och anläggningar markerade. Skala 1:1000.

UO3 med schakt och anläggningar markerade. Skala 1:1000.

Västra delen av UO4 med schakt och anläggningar markerade. Skala 1:1000.

Östra delen av UO4 med schakt och anläggningar markerade. Skala 1:1000.

Östergötlands museum utförde under hösten 2021 en arkeologisk undersökning i form schaktningsövervakning i Rystad socken utanför Linköping. Vid gravfältet L2011:9187(RAÄ Rystad 34:1) påträffades flera förhistoriska lämningar varav den mest framträdande utgörs av enstensättning med en förmodad diameter på ca 8 m. På sydostsidan om det närliggande gravfältet L2011:8559 (RAÄ Rystad 29:1) påträffades ett tiotal boplatslämningar av förhistorisk karaktär.

ISSN 1403-9273

Rapport 2022:33